

Čabský spravodajca

Časopis obyvateľov obce Čab



Ročník XVIII.
Číslo 2/2020
Júl 2020

ISSN 1339-0082
Nepredajné



Slovo starostu obce

Vážení občania,

čas neúprosne beží, oficiálne tu už máme leto, čas prázdnin, oddychu a dovoleníek. Zdá sa, že aspoň nateraz sme prekonali kritické obdobie. Všetkým vám ďakujem za disciplinovanosť a trpezlivosť pri dodržiavaní všetkých nariadení. Niektorí mali kvôli epidémii viac voľna ako im bolo milé, iným povinnosti pribudli a znásobili sa. Všetci si však zaslúžime oddych, psychický aj fyzický.

Pandémia nás ako obec prinútila zmeniť viaceré plány. Kvôli znižovaniu podielových daní od štátu sme boli nútení šetriť viac ako sme zvyknutí. Menej financií a obmedzenia zo strany štátu a hlavného hygienika nás viedli k tomu, že tento rok viaceré akcie nebudeme organizovať. Najviac nám je ľúto, že sa nebudú konať každoročné obecné slávnosti. Hoci sa momentálne opatrenia uvoľňujú, v čase, keď bolo potrebné všetko zabezpečiť a dohodnúť, sme ani netušili, ako sa situácia vyvinie. V súčasnosti už nie je reálne obecné slávnosti zorganizovať, navyše v našich podmienkach by sme nedokázali zabezpečiť nariadenia hlavného hygienika (nie viac ako 1000 osôb, kontrolovaný vstup a výstup, odstupy, šachovnicové sedenie na našom otvorenom priestranstve v športovom areáli). Ak situácia a nariadenia hlavného hygienika dovoľia, na konci leta sa pokúsime aspoň niektoré akcie zrealizovať.

Dobrou správou je, že po jarnom výrube niektorých stromov v obci, obec zabezpečila náhradnú výsadbu nových stromov. Ide najmä o ulicu na ihrisko, priestor športového areálu, na cintoríne a na priestranstve pod cintorínom. Vysadili sme lipy, javory, jedlé gaštany, ovocné stromy a rôzne ihličnany (vrátane budúceho obecného vianočného stromčeka), spolu takmer 30 stromov. Navyše stále očakávame realizáciu projektu Zelené obce, v rámci ktorého bude v obci vysadených ďalších takmer 100 stromov.

Vzhľadom na neudržateľnosť „kompostoviska“ pod cintorínom, plánujeme v letných mesiacoch tento priestor uzavrieť. Vyčlenili sme priestor pre nové kompostovisko, respektíve zberné miesto pre drevený biologický odpad. Tento priestor bude v správe obce, to znamená, že bude oplotený a biologický odpad bude možné vyvážať iba v určených jarných a jesenných mesiacoch (kedy sme najviac aktívni v záhradkách) v stanovených dňoch, kedy bude prítomný aj pracovník obce. Zároveň čakáme na vyjadrenie k podanému projektu, v rámci ktorého by boli zabezpečené kompostéry do každého domu. V tých by bolo možné kompostovať zvyšný biologický odpad.

V rámci prípravy nového územného plánu obce sme už v 2. etape priprav. Máme vysúťažených architektov, ktorí budú realizovať ďalšiu etapu. V rámci tejto etapy budú občania obce oslovení, aby sa vyjadrili k navrhnutému územnému plánu, prípadne podávali návrhy k územnému plánu.

Obec v mesiaci marec oslovila Železnice Slovenskej republiky so žiadosťou o odkúpenie alebo prenájom budovy železničnej stanice v našej obci. Zo strany Železníc Slovenskej republiky



prišiel návrh na prenájom budovy, ktorý však bol pre obec nevýhodný - v tomto návrhu by sme si budovu síce mohli prenajať, ale nemohli by sme robiť žiadne úpravy. Preto sme návrh prenájmu pripomienkovali a navrhli iné riešenie. Momentálne čakáme na odpoveď. Železnice Slovenskej republiky sme zároveň žiadali o promptné riešenie zdevastovanej železničnej stanice v časti Lahne. Táto stanica nie je momentálne zabezpečená a môže byť „príbytkom“ pre rôzne živly. Železnice Slovenskej republiky reagovali a oznámili nám, že majú v pláne budovu sanovať a pozemok vyčistiť, všetko vraj však závisí od finančnej situácie Železníc (sme prví v poradí na riešenie).

Na podnet občanov sme oslovili Hydromeliorácie, štátny podnik, so žiadosťou o vyčistenie a prerezanie odtokového kanála smerujúceho zo športového areálu a ústiace do potoka Radošinka. Z Hydromeliorácií prišla komisia zhodnotiť skutkový stav. Bol vykonaný zápis, že predmetný kanál vyčistia a orežú, opäť vraj však závisí od finančnej situácie podniku (sme prví v poradí na riešenie).

Na náklady obce obyvatelia 4-bytovky svojpomocne upravili priestor a vybudovali nové parkovacie miesta a aj chodník pred 4-bytovkou v dĺžke 35 metrov, za čo im ďakujem.

Od 1. 6. 2020 začína celoslovenské Sčítanie obyvateľov, domov a bytov pod hlavičkou Štatistického úradu SR. Sčítaním sú poverené jednotlivé obce. V prvej fáze bude prebiehať sčítanie domov a bytov. Preto vám od 1. 6. 2020 do 12. 2. 2021 poverená pracovníčka obecného úradu prinesie dotazníky, ktoré vám pomôže vyplniť. Pracovníčka sa má na požiadanie legitimovať poverením Obecného úradu v Čabe. Prosíme vás o ochotu a spoluprácu. Vopred ďakujeme.

Všetkým vám prajem prežitie príjemného leta a načerpanie nových síl.

Jozef Mikuška, starosta obce

Z rokovania obecného zastupiteľstva v Čabe

12. ZASADANIE OBECNÉHO ZASTUPITEĽSTVA – 24. 4. 2020

Berie na vedomie:

- informáciu o plnení uznesení z 11. zasadnutia OZ
- informácie starostu obce

Schvaľuje:

- zapisovateľa a overovateľov zápisnice
- predložený program 12. zasadnutia OZ
- dve triedy s celodennou prevádzkou pre školský rok 2020/2021 a maximálny počet detí pre obe triedy t.j. 37 detí
- uzatvorenie nájomnej zmluvy s nájomníkom nájomného bytu č. 2 na 4 – bytovke do 30.04.2020
- uzatvorenie nájomných zmlúv s nájomníkmi nájomných bytov, ktorí spĺňajú podmienky k predĺženiu nájmu na 8 – bytovke bytu č. 1, 3, 4, 5, 6, 8 do konca mája 2023
- vyzvanie nájomníka bytu č. 2 na doplnenie dokladov potrebných k žiadosti o predĺžení nájomnej zmluvy na 8 – bytovke.
- Smernicu k zásadám odmeňovania starostu, hlavného kontro-

- lóra, poslancov, zástupcu starostu, predsedov a členov komisií
- kúpu a výsadbu 5 ks stromov druhu Lipa malolistá a 5 ks stromov druhu Javor mliečny popri železničnej trati, po konzultácii s majiteľmi domov, pred ktorými sa budú vysádzať.

Odporúča:

- starostovi obce preveriť na Štátnom fonde rozvoja bývania nutnosť dokladovania príjmov zo zahraničia na posúdenie žiadosti k prideleniu nájomného bytu cudzinca s trvalým pobytom na Slovensku
- starostovi obce písomne upozorniť nájomníkov všetkých bytoviek o ukončení nájmu nájomcovi, ktorí bez súhlasu vlastníka bytu ubytujú osoby ktoré nie sú uvedené na evidenčnom liste k bytu
- starostovi obce vyzvať p. Chovancovú na doplnenie žiadosti o nákras projektu k prerábke bytu v 12 – bytovke.

Ruší:

- uznesenie č. 181/2020 zo dňa 06.03.2020.

13. MIMORIADNE ZASADANIE OBECNÉHO ZASTUPITEĽSTVA – 15. 5. 2020

Schvaľuje:

- zapisovateľa a overovateľov zápisnice
- predložený program 13. mimoriadneho zasadnutia OZ

- opakované uzatvorenie nájomnej zmluvy nájomcovi bytu č. 2 v 8-bytovke
- opakované uzatvorenie nájomnej zmluvy nájomcovi bytu č. 7 v 8-bytovke

14. ZASADANIE OBECNÉHO ZASTUPITEĽSTVA – 5.6.2020

Berie na vedomie:

- informácie starostu obce.

Schvaľuje:

- zapisovateľa a overovateľov zápisnice
- predložený program 14. zasadnutia OZ

- plán zasadnutí OZ na II. polrok 2020
- nájomníka na dvojizbový nájomný byt v 12 b.j p. Teréziu Ligáčovú a náhradníka p. Helenu Pavčírovú od 01.07.2020
- plán kontrolnej činnosti HK na II. polrok 2020

Doporučuje:

- starostovi obce zrušiť v tomto roku obecné oslavy

Pozvánka na cvičenie v kultúrnom dome

Srdečne Vás pozývame na športové tréningy

Športového Klubu Línia

so sídlom v Šuriankach s profesionálnym trénerom,

ktoré sa budú konať pravidelne

každý utorok a štvrtok od 18.00 hod. v Kultúrnom dome v Čabe.

Cena hodinového tréningu je 2 €/1 osoba.

Cvičenie je zamerané na cviky s vlastnou váhou a na formovanie tela.

SRDEČNE STE VÍTANÍ!

Prvé sväté prijímanie

Pravidelne, každý rok sa žiaci 3. ročníka rímskokatolíckeho vyznania pripravujú na udalosť, ktorú voláme prvé sväté prijímanie. Je to slávnosť počas, ktorej tieto deti po prvýkrát prijmu sväté prijímanie „Telo Kristovo“. Termín tejto udalosti bol naplánovaný na 10. mája 2020. Aj tu nastala vďaka situácii, ktorá nás zasiahla zmena. Termín bol zrušený.

No neskôr, keď nastalo uvoľňovanie a situácia sa zlepšila pán farár Ján Chrenšć po dohode s rodičmi stanovil nový termín. Keďže sa deti už od septembra na hodinách náboženstva na túto udalosť pripravovali, mohli pristúpiť k tejto sviatosti v novom termíne.

Štrnásť detí dňa 13. júna 2020 mohlo po prvýkrát pristúpiť k svätému prijímaniu. Deň pred tým pristúpili k sv. spovedi. Uvedomiť si, že som nebol vždy dobrý a niečo som nezvládol je časté, ak mám správne formované svedomie no možnosť to oľutovať, vyznať a počuť slová odpustenia je tak úžasne oslobo-

dzujúce. K sviatostiam pristúpili nielen deti, ale aj ich rodičia a príbuzní. Nech je to pre deti veľkým vzorom.

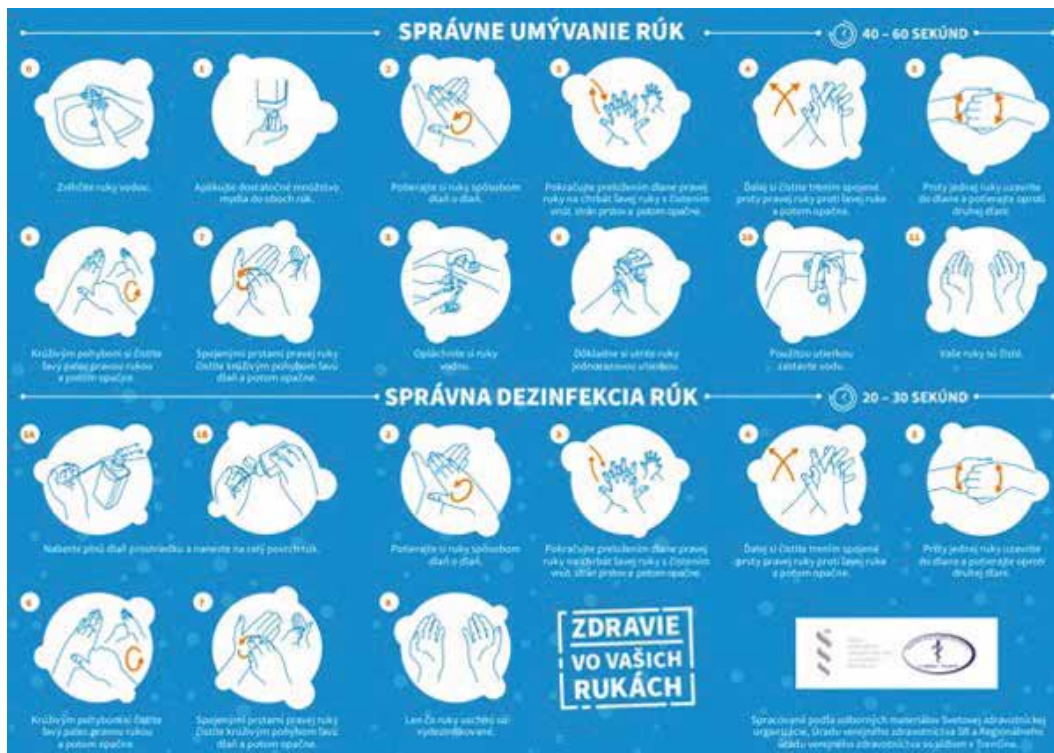
Deti sa stretli pred kostolom a v sprievode slávnostných tónov, kráčali pred oltár. Oblečené v čistých bielych rúchach, ktoré symbolizovali ich čisté srdce. Krásna výzdoba ešte viac umocnila túto udalosť. Počas homílie deti pozorne počúvali slová, ktoré boli adresované práve im. Za hudobného doprovodu pána farára piesňami pozvali „Hosta“ do svojich srdiečok. Bola to dojemná situácia, niektoré rodiny sa po hlbšom čase odluky opäť stretli a to pri takej dôležitej udalosti pre týchto maličkých. Po ukončení svätej omše deti poďakovali pánovi farárovi, rodičom za pomoc pri príprave na túto slávnosť.

Deti svoj DEŇ zvládli nádherne. Akoby aj nie – veď toľkí sa v našej farnosti za nich modlili.

Verím milé deti, že odteraz bude Ježiš patriť medzi vašich priateľov a budete mať často čisté srdcia ako v tento deň.



Zdravie je v našich rukách



3. Ruky si potierajte spôsobom dlaň o dlaň, pokračujte preložením dlane pravej ruky na chrbát ľavej ruky s čistením vnútorných strán prstov a opačne
4. Trením čistíte spojené prsty pravej ruky proti ľavej ruke a opačne, následne zovrite prsty jednej ruky do dlane a potierajte si ich oproti druhej dlani
5. Nasleduje čistenie ľavého palca krúživým pohybom pravou rukou a opačne
6. Ľavú dlaň si čistíte krúživým pohybom spojenými prstami pravej ruky a opačne
7. Ruky si opláchnite vodou a dôkladne utrite jednorazovou utierkou alebo čistým uterákom

Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) každoročne pri príležitosti Svetového dňa čistých rúk 5. mája vyzýva k zlepšeniu hygieny rúk za účelom ochrany verejného zdravia. Zvyšovaním povedomia o správnej dezinfekcii rúk chce zabrániť prenosu infekcií spojených so zdravotnou starostlivosťou alebo získaných počas poskytovania zdravotnej starostlivosti. „Až 80% percent infekcií sa šíri špinavými rukami. Ich pôvodcovia sa totiž môžu nachádzať na bežne používaných predmetoch, ako sú napríklad držadlá vo verejnej hromadnej doprave a nákupných košíkoch, tlačidlá zvončiekov a výťahov či vodovodné batérie,“ uviedol hlavný hygienik SR Ján Mikas. Mechanickým umývaním rúk pomocou mydla a vody odstraňujeme choroboplné zárodky, a tým obmedzujeme ich šírenie. Umývanie rúk je preto najefektívnejší a najjednoduchší spôsob, ako vo veľkej miere predísť šíreniu respiračných infekcií, rovnako ako hnačkových ochorení, parazitárnych ochorení, či žltacky typu A. Najmä počas chrípkovej sezóny patrí medzi základné formy prevencie chrípky a dnes aj COVID-19.

Viete, že:

- Na mokré ruky nasytíte až 500-krát viac baktérií ako na ruky suché?
- Na jednom prste ľudskej ruky sa nachádza až 12.000 baktérií?
- Viac ako 250.000 mikroorganizmov môže prežívať na držadlách, kľúčkách, vodovodných batériách, nákupných vozíkoch, perách, klávesnici či mobiloch?
- Vírus chrípky prežíva na odeve, papieri, vreckovkách 8 až 12 hodín a na hladkých (neporéznych) povrchoch 24 až 48 hodín?

Niekoľko pravidiel pre čisté ruky:

1. Každé umývanie rúk má trvať 40 – 60 sekúnd
2. Navlhčíte si ruky teplou vodou a naberte si dostatočné množstvo mydla

Umývanie rúk s dezinfekčným prostriedkom na báze alkoholu:

- Naberte plnú dlaň dezinfekčného prostriedku a naneste ho na celý povrch rúk.
- Preložte dlaň pravej ruky na chrbát ľavej ruky, čistíte vnútorné strany prstov a opačne.
- Trením si čistíte spojené prsty pravej ruky proti ľavej ruke a opačne.
- Uzavrite prsty jednej ruky do druhej dlane a potierajte nimi druhú dlaň.
- Krúživým pohybom si čistíte ľavý palec pravou rukou a opačne.
- Spojenými prstami pravej ruky čistíte krúživým pohybom ľavú dlaň a opačne.

Ruky si umývajte:

- Po každom návrate domov (do práce...) z vonkajšieho prostredia.
- Pri akomkoľvek pociťte nečistých rúk.
- Po ceste v prostriedkoch hromadnej dopravy.
- Pred, počas a po príprave jedla.
- Pred konzumáciou jedla.
- Po každom použití toalety.
- Pred manipuláciou s bábätkom a po výmene znečistenej plienky.
- Po manipulácii so zvieratami a ich krmivom.
- Po manipulácii s odpadom a odpadovým košom.
- Pred a po návšteve nemocnice, lekára.

Zdroj: http://www.uvzs.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=4059:covid-19-dokladne-umyte-ruky-ochrana-zdravie&catid=250:koronavirus-2019-ncov&Itemid=153

Ak nám z diania okolo COVID-19 zostane potreba si poriadne umývať ruky, bude to dobrý predpoklad pre ochranu zdravia do budúcnosti.

S použitím informácií Svetovej zdravotníckej organizácie a Úradu verejného zdravotníctva spracovala Miroslava Líšková

A ty už kváskuješ?

Každý z nás prežíval pandémiu koronavírusu inak. Niekomu sa každodenný rytmus nezmenil, niekto spomalil, či už dobrovoľne alebo ho prinútili okolnosti, a niečí život nabral na obrátkach. Bolo to obdobie, ktoré nám poskytlo príležitosť na zmenu a rozšírenie svojich zručností. Z mnohých sa stali domáci učitelia, niektorí si vyskúšali, že práca z domu nie je až taká pohoda (a už vôbec nie, keď sa skombinuje s domácim učením), viacerí upratali či zveladili svoje záhradky a domy, niektorí sa naučili pomoc viac dávať ako prijímať a ďalší zas pomoc viac prijímať ako dávať. Je nesporné, že sme boli všetci odkázaní na vzájomnú pomoc, solidaritu a zároveň aj väčšiu samostatnosť. V strachu a obavách, čo sa bude diať, sme sa neraz vrátili k snahe zabezpečiť sa vlastnými silami – dopestovať si, dochovať si, opraviť si, ušit si, upiecť si.

V tomto duchu som sa po vzore mnohých aj ja pustila do kváskovania. Myslím, že keď sa raz o roku 2020 budú deti učiť, budú sa učiť nielen o pandémii koronavírusu, ale aj o znovuobjavení kvásku. Z internetu na mňa vyskakovali krásne fotky dokonale upečených chlebov, krásne narezaných, nadýchaných, chrumkavých, voňavých... Tak som si spravila plán. Idem založiť a vychovať kvások. Plán dobrý, zvládnutelný. Ale. Dočítala som sa, že na kváskovanie je najlepšia ražná múka. Dobré. No kde v apríli, počas vrcholiacej pandémie, keď už všetci všetko dávno skúpili, zohnať ražnú múku? Priznám sa, trvalo mi to pár dní, no napokon som zohnala. V Špajzi, dokonca mi ju dievčatá priamo v predajni namleli, tak som si ju hrdo niesla čerstvú, ešte teplú domov ako najväčší úlovok.

Založiť kvások je jednoduché, také jednoduché, že to zvládne aj dieťa. Do čistého pohárika si nasypete celozrnnú ražnú múku (1 PL) a prilejete vlažnú vodu (2 PL). Premiešate na kašičku, resp. cestíčko. Privriete (ale iba tak, aby mal kvások prívod vzduchu), nakreslíte si čiarku, kam siaha kvások – to preto, aby ste videli, či a koľko kvások narástol. A čakáte. Čakáte 12 hodín, potom kvások nakŕmite – opäť celozrnnou ražnou múkou a vodou (1PL múky, 2PL vody). Premiešate, privriete, poznačíte kam siaha a čakáte. Kŕmenie každých 12 hodín sa má opakovať prvé 4 dni. V ideálnom prípade už od prvého dňa môžete pozorovať, že kvások začína bublinkovať, rásť (a aj klesať). Ak sa nič nedeje, a kvások nerastie, nebublinkuje, niečo nie je v poriadku. Mne sa to tiež stalo, a v rozčarovaní som kvások vyhodila a začala znova. A znova sa po pár dňoch nič nedialo. A potom mi to napadlo. Jemu je zima! Kvásku síce vyhovuje izbová teplota, no nie nižšia ako 23°C, a u nás nebolo viac ako 22°C. Tak som ho preniesla miestnosti, kde máme vždy 23°C – 25°C. A tam to začalo žiť! Kvások krásne ožil, bublinkoval, rástol a mocnel. Niektorí odporúčajú na prvé 4 dni pridať k múke a vode aj 3-4 kúsky jablčka.

Po prvých 4 úspešných dňoch nastáva zmena v kŕmení. Začnete kŕmiť ražnou hladkou múkou a iba raz za deň. Opäť si vždy poznačíte, ako vysoko je kvások po nakŕmení a keď narastie. Ide o to, aby ste si odsledovali, kedy kvások rastie stabilne – približne rovnako

každý deň. To môže byť na 10. – 14. deň. Potom môžete dať kvások do chladničky a aspoň raz za týždeň ho použiť, resp. nakŕmiť. Keď z kvásku odoberiete, dokŕmte ho (1PL múky, 2PL vody) a nechajte na linke prekvasiť 6-12 hodín a vložte ho späť do chladničky. Niektorí ľudia použijú celý kvások na tzv. rozkvas pri pečení a potom si z rozkvasu odoberú časť do chladničky na ďalšie použitie. Je to na vás, čo vám viac vyhovuje, koľko kvásku máte, ako často pečiete. Samotné pečenie chleba je kapitola sama o sebe. Receptov je neúrekom, treba iba skúšať, aby ste si našli ten svoj. Okrem klasických surovín, môžete experimentovať s rôznymi múkami, alebo môžete pridať zemiak, či zákys. Základný postup na upečenie kváskového chleba je jednoduchý, hoci náročnejší na čas, vlastne náročnejší na plánovanie. Na upečenie chleba totiž potrebujete 13-19 hodín (ak vám to nevychádza, môžete proces spomaliť – odložiť tým, že cesto dáte kvasiť do chladu). Na začiatok si musíte z kvásku pripraviť rozkvas. Podľa receptu na



www.kvaskulienka.sk na rozkvas potrebujete 120g ražnej chlebovej múky, 30g hladkej pšeničnej múky, 150g vlažnej vody a samozrejme 1PL kvásku. Všetko zmiešate a odložíte na teplé miesto na 6-12 hodín, resp. dokým rozkvas nezdvynásobí svoj objem.

Na samotné cesto potom použijete rozkvas (niektorí si z neho odložia do pohárika do chladničky a majú kvások na ďalšie pečenie), 350g hladkej pšeničnej múky, 170g vlažnej vody, 2ČL rasce, 2ČL soľ (soľ ale pridáme neskôr).

Všetko okrem soli zmiešame, prikryjeme a dáme na teplé miesto na 30 – 40 minút. Potom pridáme soľ, premiesime, a necháme asi 2 hodiny kvasiť na teplom mieste. Občas (aspoň 3x) sa k cestu vrátíme a v miske ho poprekladáme. Cesto potom na doske roztiahneme a poskladáme do tvaru bochníka (ako keď prekladáme pagáče), necháme prikryté odpočívať 30 minút. Opäť cesto roztiahneme na obdĺžnik a ten zrolujeme ako štrúdlu, spoje dobre postláčame, a vytvarujeme do finálnej podoby chleba. Vložíme do misky alebo ošatky (spojmi nahor, aby po neskôr vyklopení na plech boli naspodu). Necháme naposledy odpočívať, 2-3 hodiny (alebo do chladničky, aj na 10 hodín, ak nám to tak lepšie vyhovuje).

Chlebič vyklopíme na plech, kto chce, môže si ho narezávaním ozdobiť, podaktorí cesto pred pečením potierajú slanou vodou. Prvých 10-15 minút pečieme na cca 250°C, pod plech je vhodné vložiť misku s vodou. Potom vodu vyberieme, stiahneme teplotu na 180°C a dopekáme (približne 30 minút, závisí od trúby). Upečený chlieb necháme chladnúť na mriežke. Po vytiahnutí môžete chlieb opäť potrieť slanou vodou. A už zostáva iba zaželať dobrú chuť!

Takto spísané sa to zdá komplikované a ľahké zároveň. Ak chcete domáci chlieb, netreba sa vzdávať a skúšať a skúšať. Výsledok závisí od sily kvásku, múky, vašej nálady... takže zo začiatku sa vám nie vždy musí podariť. Ale postupne to príde a odmenou vám bude chlieb, aký si nekúpíte.

Zdroje: www.kvaskovanie.sk, www.kvaskulienka.sk

Eva Ballová Mikušková

Otvorili sme v obmedzenom režime

Po dlhej zime bez snehu sme sa všetci tešili na slnkom zaliatu, rozkvitnutú jar. Mesiace apríl, máj a jún sa pre našich škôlkarov mali niesť v duchu zábavy, kúziel, rozprávok a výletov.

Naše plány však ostali neuskutočnené. V marci sa všetkým deťom na Slovensku začalo nútené voľno. Pandémia koronavírusu vyludnila ulice, školy, obchody, ihriská, divadlá, kiná i parky. Pre koho to bolo možné vykonával prácu z domu, deti sa učili a komunikovali so svojimi spolužiakmi a učiteľmi iba prostredníctvom online hodín. Boli to dlhé dva mesiace, ktoré sme sa maskovali rúškami a chránili seba aj svoje deti izoláciou v našich domovoch.

Bolo to náročné obdobie, ale my sme nezaháľali a s deťmi sme boli v kontakte. Našli sme cestu ako na to. Pre nás učiteľov to bola nová skúsenosť, ale aj úžasný zážitok vidieť ako deti načúvajú, sú k sebe tolerantní a pracovití. My sme ich výtvary mohli prostredníctvom fb a emailu vidieť a ohodnotiť. Navzájom sme sa so svojich úspechov úprimne tešili a dúfali, že sa čoskoro budeme môcť stretnúť osobne a dočkali sme sa. Prišla všetkými očakávaná správa, že sa otvárajú základné a materské školy.

Deti nastúpili do MŠ 1. 6. 2020, bol to Medzinárodný deň detí. Pri vstupe do areálu materskej školy ich čakalo prekvapenie novým dreveným domčekom na hranie, ktorému sa deti veľmi tešili. Samozrejme nechýbali sladkosti, omaľovánky a veselé nálepky. Naďalej sme museli dodržiavať prísne bezpečnostné pravidlá, ale všetko sme úspešne zvládli.

Od 15. 6. 2020 do materskej školy mohli nastúpiť ďalšie deti, absolvovali sme fotenie na tablo predškolákov, deti sa zúčastnili súťaže: „ja a koronavírus“. Víťazné práce budú použité na výrobu kalendárov na rok 2021. Nezabudli sme ani na oteckov, deti si pre ockov pripravili víťazný pohár, pretože ockovia sú najlepší.

Taktiež sa pripravili na rozlúčku so svojimi kamarátmi, ktorí idú do školy a vyrobili im malé darčeky. Predškoláci sa im aj pani učiteľkám, pani školníčke a pani kuchárke poďakovali peknou piesňou a básňou. Zahrali sme sa, zatancovali si a občerstvili. Naši budúci školáci si zanesli tablo na obeznú nástenku a týmto sme spolu zavŕšili školský rok 2019/2020.

Ďakujeme všetkým deťom a ich rodičom za to, že v priebehu týchto náročných dní obdobia koronavírusu, tak ochotne spolupracovali a spolu s nami sa vzdelávali dostupnými prostriedkami.

Prajeme vám krásne prázdniny a veľa pekných zážitkov.



Prepisy z Pamätnej knihy Obce Čab

Aj v tomto čísle obecných novín opäť pokračujeme, dúfam že pre mnohých zaujímavom čítaní, prepismi z Pamätnej knihy obce. Pamätná kniha Obce Čab, ktorá bola založená v roku 1930 a písal ju Ignác Muóciik. Ignác Muóciik bol učiteľ a správca školy, ktorý v našej obci pôsobil v rokoch 1929 – 1950. V tejto časti je zhrnutá história našej obce od roku 1930 po rok 1936.

Od roku 1930

Poloha

Obec Čab leží na peknej rovine pri potoku „Radošinka“. Susedí s chotárom ašakertanským, silským, lukáčovským, zbežským a šuránskym.

Cesty

Z hradskej vedúcej z Nitry do Piešťan odbočíme na ľavo a poľnou cestou vedľa kaplnky dostaneme sa do našej dedinky. Hneď pri vchode odbočí cesta naľavo smerom k dolnému mlynu („Dolné humná“), ďalšia vedie rovno do dediny a konečne na pravo dostaneme sa na „Párovce“, vedľa školskej ohrady do horného mlyna, alebo do Ašakerte. Cesty sú poľné, neupravené a za daždivého počasia ťažko schodné.

Potoky

Vedľa dediny tečie tak zvaný „mlynský“ potok, kým Radošinka vo väčšom oblúku obchádza obec. Len pri škol. záhrade a zas na druhom konci pri cintoríne sú dosť blízko seba.

stky

Domy sú miestami stavané vedľa seba a tvoria ulice, ale miestami sú aj roztratené. Počet dom. čísel je 95, okrem Lahne. Držíim za potrebné pomenovať jednotlivé časti, ktoré si ľud sám nazval. „Dedina“ je časť, ktorá sa ťahá až po „mlynský“, alebo „nový“ potok. Od dolného mlyna po kaplnku sú „Dolné humná“, alebo „Za humná“. Ďalej od kaplnky po „Kapitulu“ pár domov sú „Párovce“. Pekná ulička domov sa ťahá kolmo k mlynskému potoku zvaná „Kapitula“. „Horné humná“ sú od kapitule vedľa školy až k hornému mlynu. „Kapusnice“ sa nachodia za novým potokom smerom k cintorínu.

Pomenovanie lúka rolí je nasledovné: Horné lúky od silského po ašakertanský chotár, na pravej strane nového potoka. Kapitulske od šterky po býv. vinohrady. Háj a Podháj niže čabského hája. Novosádky od hradskej po perkovský chotár. Vyskalačina vedľa hája od hradskej po perkovské. Báronkine od štreky po hradskú. Dýle od nového potoka až po „Podháj“. Lúčky sa tiahnu od nového potoka po štreku. Dolné lúky, Val a Pasinek na pravo a ľavo od cintorína. Kút je na pravej strane starého potoka. Ďalšie časti sú: Kapustnice, Školka, Kaplnské, Bodorka, Za cintorom, Truské, Pod topolím, Kopanice, Surkoš, Gáborky a snáď ešte ďalšie nomenované.

Spôsob stavby



Okrem školy skoro všetky domy sú stavané zo surovej tehly alebo nabíjané hlinou. Pokryté sú zväčša škridlou, plechom, alebo eternitom. Pripojený obrázok znázorňuje posledný ešte slamou krytý domček v našej dedinke. Vedľajšie staviská sú ešte i dnes pokryté zväčša slomou. V dome sa nachodí 1 – 2 izby, kuchyňa, komora a maštal. Chlievy stoja oproti, stodola pre slamu a krmu ďalej a oddelene od obytných domov. Izby sú dosť veľké, ale nízke s malými oknami a skoro všade bez dlážky.

Obyvateľstvo

Tunajší obyvatelia sú skoro všetci roľníci. Okrem toho máme tu jedného kováča (Ján Fačkovec), mlynárov (Štef. Uhrecký a bratia Krajčovičovi), 1 tkáča (Ján Líška), stolára (Gašpar Krčmár), obuvníka (Orban), hostinského (Ján Závodný) a 2 obchodníkov (Armín Ringwald a Szidor Meisel).

Polné hospodárstvo

Polné hospodárstvo je vyvinuté. Pestuje sa pšenica, raž, jačmeň, cukr. repa, kukurica, ďatelina, lucerna, zemiaky, konope, hrach, fazuľa, mak a kapusta. Škodcami sú sneť a hrdza na obilí, pandrava a hraboš. Hnojí sa zväčša maštálnym hnojom, ale aj umelými hnojivami. Pôda sa orie železným pluhom, k siatiu užíva sa siacích strojov a k mláteniu mlátačiek. Kosí sa všetko ručne. Pokosené obilie sa viaže do snopov, skladá do krížov a po žatve sväža do „kobylin“ v humne, alebo na pozemky, kde je potom vymlátené. Chudobnejší mlátia ručne. Mlátačky so strojmi privážajú z druhých dedín (traktor, alebo benz. motor.) V čas mlatby je ich tu 4 – 6. „Kontrakty“ s majiteľmi strojov sa robia cez zimu k budúcej mlatbe.

Chov statku

Domáceho dobytku je dosť. Ťažným zvieratom v gazdovstve je kôň a pre chudobnejších voly alebo kravy. Ošípané chovajú pre domácu potrebu ale i na predaj. Kravy sú pri chudobnejších nahradené kozami. Hydina sa drží hlavne pre domácu potrebu, zvlášť husi. Včelárstvom sa málo kto zaoberá, ačpráve pastvy je dosť.

Podnebie



Podnebie je tu mierne. Dážde sú najčastejšie na jar a na jeseň, okrem toho hodne pršieva i behom roku. Mrazy začínajú koncom

novembra a trvajú do konca marca. V zime fúka ostrý severák. Letá bývajú dosť horúce. Dážde prichádzajú najčastejšie so strany juhozápadnej a preto ľud menuje túto čiastku „Hnilý kút“. Na jeseň i na jar sú susedné lúky mnohokrát zaliate vodou, ako to na vedľajšom obrázku vidieť. V zime neraz ľad pokryje tieto lúky a je hodne radosti pre deti.

Háj, kvety, zver

Dnešný čabský háj je už malý. Je listnatý a nachodí sa tam agát, dub a car. Ihličnatých stromov nie to. Kvetín jesto pomerne dosť. Stromy sú aj vedľa poľných ciest a v dedine. V háji a na poli žije zajac, králik a jarabica. V zime hľadá potravu tchor, lasica. Hodne škody narobí syseľ, škrekok, myš a potkan, ktorý navštevuje hlavne domy vedľa potokov. Z vtákov sa tu nachodí: sova, kuvik, ďateľ, žlna, kukučka, straka, vrabec, lastovička, sýkorka, stehlík, pinka a vrana. Polia obvesulujú v lete škovránok, prepelice, čiarka, chochoľúšky a jarabice. Neraz sa objaví v našom kraji bocian a divé husi.

Úrady

Obec Čab patrí k notárskemu úradu v Ašakerti a k súdnemu okresu Nitra, kde je berný úrad, okr. úrad a súd, kraj. súd, atď. Poštový úrad a železn. Stanicu máme v Ašakerti. Najbližší lekár a lekáreň je vo V. Ripňanoch.

Osveta

Miestna osvetová komisia stará sa o šírenie osvety v obci. Jej predsedom je Ignác Muóciak, správca školy. Ročne 1 – 2 krát nacvičí spr. Školy a jeho manželka nejaké divadlo. Prednášky a slávnosti sú z príležitosti štátnych osláv, vianočných a stromkových slávností a dňa matiek. Slávnosti sa odbávajú v škole, lebo obec nemá vhodnejšej miestnosti. Ľud sa i sám rád vzdeláva čítaním. Do dediny prichádza dosť všelijakých časopisov. Analfabetov je málo

Obecná knižnica

V budove št. ľudovej školy je umiestnená obecná knižnica v ktorej sú zábavné a poučné knihy. Na knižnicu je zaistené v obecnom rozpočte ročne Kč 300 – 350. Knihy si vypožičiava 20 – 30 čitateľov hlavne cez zimu. Predtým sa platil nejaký poplatok i za vypožičané knihy, teraz sa však neplatí nič. (Ako prevzal knižnicu Ignác Muóciak).

Počet obyvateľov

Počet obyvateľov v Čabe dľa národnosti a náboženstva znázorňuje tabuľka. V našej dedinke sú Slováci, ale v Lahni je pomerne dosť obyvateľov maď. národnosti.

Podľa sčítania ľudu z r. 1930 Čab má 557 obyvateľov.

Národnosť		Náboženstvo			
slovenská	maďarská	rím. kat.	ev. a. v.	ev. ref.	žid.
528	29	461	84	2	10

Zima 1928/29

I v našej obci je pamätná zima v r. 1928/29 lebo narobila moc škody v ovocných stromoch. Najviac trpeli orechy, ktoré asi všetky vyhynuli. Ich drevo bolo hľadané a preto prichádzali kupci. Z niektorých koreňov časom vyrástli nové orechy. Pre veľkú zimu bolo prerušené aj vyučovanie v tunajšej štát. ľud. škole od 31. febr. do 1. marca 1929.

II. postupná trieda

V škol. r. 1928/29 pre veľký počet žiakov už nestačí trieda a preto bola zriadená II. postupná trieda, na ktorú bola ustanovená referátom min. škol. a nár. osv. učiteľka Ružena Mesíková. Jední žiaci chodili dopoludnia a druhí zas odpoľudnia. Celý vecný náklad na II. triedu musela uhrádzať obec a tiež postarať sa o umiestnenie tejto triedy. Za tým účelom sišla sa v škole komisia dňa 29. mája 1931,

ktorá prehliadla a posúdila vhodnosť stavebného miesta pre II. triedu. Druhá trieda s kabinetom a bytom pre slov. učiteľa mala byť pristavená k terajšej škole. Plány vypracoval v Nitre arch. Singer, neboli však schválené, zato ich musela obec draho zaplatiť, keďže nemala s arch. žiadnu zmluvu. Prístavba sa odťahuje už niekoľko rokov, čím hodne trpia žiaci pri striedavom vyučovaní.

Divadlá



Prvé divadelné predstavenie s dospelými v našej dedinke bolo dňa 25. dec. 1928 a hneď ďalšie dňa 10. a 11. februára 1929. Hry nacvičil a stavbu javiska previedol spr. učiteľ Jozef Alexy. Prvé detské divadlo bolo zahrané dňa 29. dec. 1929, ktoré bolo spojené aj s rozdávaním darčiek, zakúpených zo zisku. Hralo sa „Jezuliatko“ a na všeobecnú žiadosť hra bola opakovaná 1. januára 1930. Hru nacvičil spr. školy Ignác Muóciak a učiteľka Anna Muóciaková. Chcejúc spríjemniť hlavne Vianoce chudobnejších žiakov, zahrli žiaci 24. dec. 1932 hru „Vianoce v horách“ a dňa 24. dec. 1935 predviedli scénu „Starenkin štedrovečerný darček“. Okrem toho prednášali žiaci vianočné básničky a spievali nábožné piesne pri stromčoku.

Keďže chuť v ochotníctve neprestávala, zahrané boli v posledných rokoch viaceré divadlá s dospelými. Dňa 15. febr. 1931 zahraný bol „Škriatok“, dňa 31. januára 1932 „Kamenný chodníček“. Prvý „Kabaretný večierok“ bol 26 dec. 1932, ktorý sa veľmi dobre vydaril.

Skoro hneď zatým sú nacvičované ďalšie hry a zahrané dňa 19. febr. 1935 „Posledný muž“ a „Preč od žien“. V nasledujúcom roku hrajú naši ochotníci veselohry „Náš pán ujo“ a „Dobrá bolesť, čo dá pojest“ 26. dec. 1934 v Čabe a 30. dec. v Ašakerti. Dňa 26. dec. 1935 zahrli členovia D.H.S. (Dobrov. hasičského zboru) hru „Zlé jazyky“.

Hry sú vždy nie len dobre nacvičené ale i dobre zahrané a preto div. predstavenia sú hojne navštevované tak naším obyvateľstvom ako i obecnstvom zo susedných dedín. Písateľ tejto pamätnej knihy i s jeho manželkou budú vždy spomínať ochotu hercov, herečiek a záujem obecnstva. Škoda, že naša obec nemá väčšiu miestnosť, lebo trieda na javisko a pre publikum je malá.

Narodeniny dr. J. G. Masaryka

Prvý prezident našej republiky dr. J. G. Masaryk dožil sa dňa 7. marca 1930 pekného veku 80 rokov. Toho dňa na slávnostnom zasadnutí ob. zastupiteľstva založená bola táto pamätná kniha. Na oslave tohto dňa zúčastnilo sa v škole moc občanov a vypočuli školskú slávnosť a rádiový rozhlas. Spr. školy ochotne premiestnil svoj prístroj do triedy.

Ev. zvonica



Naši spoluobčania ev. a. v. vlastným nákladom vystavili si „Na dedine“ zvonicu, ktorá je z pálených tehál a eternitom pokrytá. Slávnostná posviacka bol 30. októbra 1932 za prítomnosti ev. a. v. dekana z Ašakerte Ladislava Záthureckého.

Pribinove slávnosti

Z príležitosti 1100 roč. výročia postavenia prvého kresťanského kostola v Nitre boli usporiadané veľké slávnosti. Na škol. slávnostiach 19. júna 1933 bola naša škola zastúpená 53 žiakmi. Na hlavných slávnostiach v auguste sa zúčastnilo i hodne našich občanov.

Športový klub

V roku 1933 bol založený spoločný športový klub pre obec Čab, Sila a Ašakerť. Klub niesol meno: Športový klub Ašakerť. Do neho najviac hráčov, ba i funkcionárov dodala naša obec. Hrište bolo tiež u nás neďaleko školy pri starom potoku na lúkach. Dr. H. Zoltán, veľkostatkár z Ašakerte veľmi vďačne a bezplatne prepožičal svoju lúku na tento cieľ. Mimo futbalu hral sa tam aj „volejbal“, ktorého propagátorom boli hlavne tunajší úradníci Ján Štefanka a Anton Jobek. Fotbalové zápasy bývaly skoro každú nedeľu, poskytujú hodne zábavy mladým a starým. Klub sa rozpadol v okt. 1935 pre nedostatok hráčov a finančných prostriedkov.

Obilný monopol

Zavedením obilného monopolu dostáva sa obilninám ustálennej ceny, čím je roľník chránený pred vykorisťovacími špekuláciami. Obilný monopol nadobudol platnosti dňa 1. aug. 1934.

Dobrovoľný hasičský zbor

D. H. S. bol v našej obci založený v r. 1926, ale behom času zanikol. Spr. školy I. Muóčík požiadal okr. Veliteľa Frant. Mojtu, aby mu bol nápomocný pri reorg. zboru. Ten sa dostanovil ešte s 2 hasičmi a dňa 29. júna 1935 bol skoro znovu zorganizovaný. Predsedom sa stal Ignác Muóčík, veliteľ Peter Gajdoš, nám. Veliteľ Frant. Zelenay, tajomník Peter Závodný, pokladník Melichar Bališ. Ďalšími členmi sú: Jozef Vranka, Jozef Vindiš, Lukáč Hudec, Viliam Mareček, Aladár Pavlovič, Dominik Šmitala, Rochus Kukučka, Štefan Babulík, Silvester Ďurka, Pavel Halák a Vít Vranka. Povzbudením pre členov bola nová rovnošata, ktorá došla koncom októbra 1935. Cenu splácala obec a čiastočne aj sám D. H. S.

Hasičské skladište

Staré hasičské skladište, ktoré bolo skoro vtlačené do nového potoka v dedine, nezodpovedalo. V ňom sa nachodila stará, 2 kolesová ručná striekačka a 1 – 2 hadice po 10 m. Za pôsobenie ved. notára B. Kneppu dočkali sme sa nového skladišťa opro-

ti kaplnky. Nákres dľa ašakerťanského skladišťa vyhotovil spr. školy. Pri stavbe sa vystriedalo 18 členov D. H. S. a obec dala 2 majstrov a materiál. Stavba bola dokončená koncom septembra 1935

Požiar

Dňa 28. júla 1935 v 22 ½ h vznikol veľký požiar u starostu obce Jána Zelenaya. Zhorely 2 veľké kobyliny nevymláteného zbožia a 2 stohy sena, z ktorých jeden patril Jozefovi Krčmárovi. Škoda bola veľká (asi 50.000 Kč). Pri požiari pracoval náš hasičský zbor, DHS z Ašakerte a zo Sily tiež so striekačkami. Požiar sa podarilo zdolať a jeho ďalšie šírenie zastaviť. Veď všade v susedstve bolo ešte plno nevymláteného obilia, ktoré malo slúžiť za živnosť našich spoluobčanov a nie dostať sa do pažeráka dravého živlu. Ukázalo sa až teraz, že aký význam má náš D. H. S., ktorý práve minulý mesiac po dlhšej prestávke začal pracovať.

Politické presvedčenie

Naša malá dedina vyniká rozmanitosťou politického presvedčenia občanov. Vyberám niektoré dáta z voľby konanej dňa 26. mája 1935 do okr. zastupiteľstva. Najviac hlasov dostala Hlinkova slov. ľudová strana (102), Republikánska strana zemedel. a maloroľn. ľudu (96), Českosl. soc. demokr. (31) a Českoslov. Strana ľud. (11). Okrem toho naši voličia a voličky hlasovali na 6 rôzn. Kand. Listín. Mená strán neuvádzam, lebo obdržaly len 1 – 6 hlasov. 257 voličov odovzdalo svoje hlasy na 10 (desať) polit. strán.

Kroj

Za dávnych čias mužský kroj bol tiež obľúbený. Dnes sa nachodí odložený a používa sa len na javisku pri div. predstaveniach. Ženy a dievčatá si kroj zachovali, ale i ten sa modernizuje. Nosia: vyšívane rukávce, golier zvaný „krézel“, brusel (lajblík), pod hrdlom v predu vyšívane stužky. Sukňa vzadu je bohato nabrana a v predn. roztvorená. Zástery sú široké a ozdobené peknou výšivkou. Výšivky si kreslia a vyšívajú samé. Ku kroju patria čižmy, ale nosia už i poltopanky.





Turistika v dobe pandémie

Aj v tomto roku bolo jarné počasie vhodné na prechádzky, či absolvovanie náročnejších túr vo voľnej prírode. Nikto z nás si však nepredstavoval, že nás zastihne niečo nepredvídateľné, čo nám na dlhší čas spôsobí odlúčenie od tejto obľúbenej činnosti. No aj napriek tomu sme sa v malých skupinkách blízkych rodinných príslušníkov či samostatne vybrali aj na také miesta v prírode, na ktoré by sme sa možno nikdy neodhodlali vstúpiť. Využívali sme najmä poľné a lesné cestičky v našom okolí a tí vnímavejší čoskoro zistili, aké krásne pohľady sa nám naskytnú na naše polia, údolia, dedinky a okolité kopce Malých Karpát, Strážovských vrchov, Považského Inovca, pohoria Trábeč či našich malých kopčekov, na ktorých našim predkom tvrdili mozolnaté dlane... Samozrejme sa všetko dialo v rámci dodržiavania prísnych predpisov potrebných na zastavenie šírenia nebezpečného vírusu. Turisti nášho klubu tiež nezaháľali a v rámci stanovených pravidiel a sťažených podmienok si plnili povinnosť napr. aj absolvovaním sto jarných kilometrov. Spolu nás bolo dvadsať štyri. No všetci sme doteraz čakali, že sa podmienky na spoločenský život predsa len

zlepšia, čo sa aj podarilo a tak sa môžeme vrátiť v plnom rozsahu k našim niekdajším aktivitám.

V minulý víkend sme sa stretli v Nízkych Tatrách v Krpáčove, na akcií, ktorú sme mali naplánovanú v rámci našich turistických podujatí. Odhodlali sme sa tam ísť aj napriek tomu, že počasie v tomto čase nie je najvhodnejšie na túry vo vysokohorskom prostredí. Občas sme museli použiť aj pršiplášte a dáždniky, no krásna príroda a pohyb na čerstvom vzduchu, ktorý nám tu na dolniakoch chýba, nám všetko vynahradili.

Leto nám už klope na dvere a my sa s jeho príchodom pripravujeme na ďalšie stretnutia v prírode. Dúfajme, že sa podmienky stretávania budú naďalej vylepšovať, že sa budeme správať voči sebe ohľaduplne a dodržiavať stanovené pravidlá na zastavenie šírenia pandémie. Iba vtedy si budeme môcť splniť svoje zámery. K tomu prajem všetkým priaznivcom turistiky veľa zdravia a pevného odhodlania.

Predseda Klubu slovenských turistov Ladislav Mellen.





MINISTERSTVO
VNÚTRA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY



Operatívny program
Efektívna
verejná správa



PREVENCIA
KRIMINALITY



Európska únia
Európsky sociálny fond

Operačný program Efektívna verejná správa

Národný projekt „Zlepšenie prístupu obetí trestných činov k službám a vytvorenie kontaktných bodov pre obeť“.




REALIZÁCIA NA ÚLOHÚ ŽIVOTNÉHO CYKLU
POSLEDNÝ PÁLJNÍK, ČI NITRIANSKEHO PÁLJNÍKA NITRA A NITRA

**Potrebuje bezplatnú pomoc,
poradenstvo právnicka, psychológa,
sociálneho pracovníka**

Kontaktné body – informačné kancelárie sú zriadené v každom krajskom meste poskytujú občanom viaceré služby.

Ide o bezplatné špecializované poradenstvo pre obeť a ich blízkych, sociálne (sociálny pracovník) a psychologické poradenstvo (psychológ) či právne usmernenie a podporu (právnik).

- špecializované poradenstvo pre obeť a ich blízkych
- právna pomoc a právne zastupovanie
- sociálne poradenstvo
- ekonomické poradenstvo

www.prevenciakriminality.sk

Odbor prevencie kriminality kancelárie ministra vnútra SR
Kontaktný bod pre obeť (Nitrianskeho kraja)

Okresný úrad v Nitre,
1. poschodie, kancelária č. 71
Štefánikova 69, 949 01 Nitra
Tel. č.: 037/ 65 49 324

PhDr. Beáta Áčová, PhD.
e-mail: beata.acova2@minv.sk
mobil: +421 908 794 719
Okresy: Nové Zámky, Komárno
Koordínátor na regionálnej úrovni Nitra

Valéria Domaracká
e-mail: valeria.domaracka@minv.sk
mobil: +421 908 798 671
Okresy: Nitra, Topoľčany, Zlaté Moravce
Asistent na regionálnej úrovni Nitra

Mgr. Peter Windisch
e-mail: peter.windisch@minv.sk
mobil: +421 908 731 569
Okresy: Šaľa, Levice
Asistent na regionálnej úrovni Nitra

OZNAMY • VÝZVY • UPOZORNENIA

Uzávierka obecných novín:

Uzávierka letného čísla obecných novín bude 15. septembra 2020 Svoje príspevky môžete nosiť na obecný úrad a to buď písané rukou, na CD, USB kľúči alebo ich môžete zaslať na emailovú adresu: info@obeccab.sk, balesova@obeccab.sk

Venčenie psov na verejných priestranstvách a ich voľný pohyb po obci:

Zakazuje sa venčenie psov na verejných priestranstvách, ktoré kosením upravujú zamestnanci obce. Upozorňujeme všetkých majiteľov psov, že je treba ich uzatvárať. Mnohé psy sa túľajú cez deň a v noci po obci, čím znepríjemňujú a ohrozujú život občanov obce a hlavne malých detí. Za neuposlušnosť výzvy obecný úrad voči majiteľom psov bude postupovať v zmysle platného zákona. Za pochopenie Vám ďakujeme.

Začiatok letných prázdnin:

Začiatok prázdnin každoročne znamená aj zvýšený počet detí na vozovke a v jej blízkosti. Preto upozorňujeme vodičov hlavne osobných áut a motoriek, aby venovali zvýšenú pozornosť väčšiemu pohybu detí na cestách, či už hrajúcich sa v blízkosti vozovky, cyklistov alebo detí a mládeže na korčuliach.

Pošta Nové Sady:

Pošta Nové Sady oznamuje svojim klientom, že pošta je opäť otvorená v pôvodných priestoroch v budove obecného úradu v Nových Sadoch. Telefónne číslo 037/6555678

Otváracie hodiny:

- P: 08.00 - 12.00 hod. a 12.30 - 15.30 hod.
- U: 08.00 - 12.00 hod. a 12.30 - 15.30 hod.
- S: 08.00 - 12.00 hod. a 13.30 - 17.00 hod.
- Š: 08.00 - 12.00 hod. a 12.30 - 15.30 hod.
- P: 08.00 - 12.00 hod. a 12.30 - 15.30 hod.

Lekárňa Alfa Omega Nové Sady:

Lekárňa Alfa Omega Nové Sady oznamuje svojim pacientom, že lekárňa je presťahovaná v pôvodných priestoroch budovy obecného úradu v Nových Sadoch. Telefónne číslo 0910 161997

Otváracie hodiny:

- P: 7.30 - 14.00 hod.
- U: 9.30 - 16.30 hod.
- S: 7.30 - 14.00 hod.
- Š: 7.30 - 14.00 hod.
- P: 7.30 - 12.30 hod.

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov



História sčítania na našom území

Sčítanie ľudu sa pravdepodobne vykonávalo na našom území už v stredoveku a možno ho teda oprávnené považovať za najstarší druh štatistiky. S rozvojom spoločnosti sa síce menil cieľ, účel, rozsah a metódy zisťovania a spracovania výsledkov, ale cenzy stále zostávali nenahraditeľným prameňom údajov o obyvateľstve na danom území a o jeho vývoji v danom období.

Súpis v Uhorsku sa začali v roku 1784 a opakovali sa v dvojročných obdobiach.

Sčítaním ľudu v roku 1857 sa začal prechod od feudálnych súpisov k moderným sčítaniam ľudu. Vykonaním sčítania boli poverené už iba politické úrady a sčítanie sa uskutočnilo prvýkrát k jednému termínu k 31. októbru 1857.

Prvé moderné sčítanie ľudu bolo v roku 1869 a začalo sa ním nové obdobie populačných cenzov na našom území. Zákon o sčítaní ľudu z 29. marca 1869 určil, že sčítanie sa bude vykonávať vždy k 31. decembru v rokoch končiacich nulou, a to (s výnimkou roku 1869) v roku 1880, 1890, 1900 a 1910. Od roku 1869 sa sčítanie ľudu uskutočňovalo podľa zásad, ktoré boli stanovené medzinárodnými štatistickými kongresmi – prvý bol bruselský kongres v roku 1853.

Prvé československé sčítanie ľudu a bytov sa uskutočnilo k 15. februáru 1921 na základe prvého československého zákona o sčítaní ľudu číslo 256/222 Zb. z 8. apríla 1920. So sčítaním ľudu sa uskutočnilo aj sčítanie bytov.

Sčítanie ľudu v roku 1921 a aj nasledujúce v roku 1930 boli v podstate pokračovaním rakúskych sčítaní, napriek tomu, že prinášali nové poznatky i niektoré nové metódy. Potreba štatistických údajov vyvolaná veľkými povojnovými zmenami v počte a v štruktúre obyvateľstva bola dôvodom na vykonanie stručných súpisov obyvateľstva ešte pred všeobecným sčítaním ľudu plánovaným na rok 1950. Tieto súpisy sa uskutočnili k 4. októbru 1946 na Slovensku a k 22. máju 1947 v českých krajinách.

Sčítaním ľudu v roku 1961 sa začína nová etapa československých populačných cenzov. Toto sčítanie sa uskutočnilo k 1. marcu 1961 a jeho výsledky sú po prvý raz v histórii sčítania výsledkami integrovaného cenzu so vzájomným prepojením údajov o obyvateľstve, domácnostiach, bytoch a domoch. Toto spojenie prinieslo celkom novú kvalitu údajov a výrazne rozšírilo možnosti ich využitia.

Ďalšie sčítania sa konali k 1. decembru 1970 a k 1. novembru 1980 a priniesli niektoré iné aspekty a prístupy (najmä v oblasti spracovania údajov), základom a východiskom dodnes zostáva kvalitatívne nové chápanie sčítania v roku 1961.

Rozhodujúcim okamihom sčítania bol 26. máj 2001. Údaje aktuálne k tomuto dátumu sa zisťovali metódou, že do sčítacích formulárov ich zapisovali sami obyvatelia. V roku 2001 celé sčítanie, ako aj spôsob zberu, spracovania, publikovania a prezentácie získaných údajov zabezpečoval po prvý raz v histórii v

celom rozsahu Štatistický úrad Slovenskej republiky.

Právnym rámcom pre sčítanie 2011 sa v RS stal zákon č. 263/2008 Z.z. o sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 z 18. júna 2008. Sčítanie 2011 sa vykonalo na celom území SR k 21. máju 2011. Do histórie sa zapísalo najmä z dvoch dôvodov. Podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008 boli všetky členské štáty EÚ po prvý raz povinné usporiadať sčítanie v tom istom roku. Obyvatelia SR si pri májovom sčítaní po prvý raz vyberali, či vyplnia sčítacie formuláre listinne alebo elektronicky.

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov je jedno z najvýznamnejších štatistických zisťovaní nielen u nás, ale i vo svete. Sčítanie je obsahovo **najrozsiahlejšie** štatistické zisťovanie s najdlhšou históriou, ktoré v Slovenskej republike upravuje osobitný zákon. Svojou prípravou a realizáciou patrí k **najnáročnejším** štatistickým zisťovaniam.

- Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021 je **integrovaným** a plne **elektronickým** sčítaním.

- Rozsah a spôsob vykonania sčítania na Slovensku určuje **Zákon č. 223/2019 Z. z. o sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2021.**

- Sčítaním sa zisťujú údaje o **obyvateľoch** Slovenskej republiky a domoch a bytoch na území Slovenskej republiky.

- **Rozhodujúcim okamihom sčítania** je poľnoc z **31. decembra 2020** na piatok **1. januára 2021**. K tomuto okamihu sa musia vzťahovať údaje zisťované počas doby sčítania obyvateľov, domov a bytov, teda údaje, ktoré obec alebo obyvateľ uvedie v sčítacom formulári.

- Sčítanie obyvateľov domov a bytov je realizované v dvoch etapách, **sčítanie domov a bytov** a **sčítanie obyvateľov**.

- Sčítanie domov a bytov sa uskutoční v dobe od **1. júna 2020 do 12. februára 2021**. Predmetom sčítania domov a bytov sú všetky domy, všetky byty v budovách bez ohľadu na to, či sú obývané alebo neobývané a iné obydlia obývané k rozhodujúcemu okamihu sčítania nachádzajúce sa na území SR. Sčítaním domov a bytov sú poverené **obce SR**.

- **Sčítanie obyvateľov** sa uskutoční v dobe od **15. februára 2021 do 31. marca 2021**. Povinnosť sčítať sa vyplnením sčítacieho formulára majú **všetci obyvatelia Slovenskej republiky**. Pre účely sčítania sa obyvateľom rozumie každý, kto má v **Slovenskej republike trvalý, prechodný alebo tolerovaný pobyt**. Obyvateľom sa zároveň rozumie aj **občan Európskej únie**, ktorý má na území Slovenskej republiky obvyklý pobyt. Za neplnoletého obyvateľa a za obyvateľa, ktorý nie je spôsobilý na právne úkony má povinnosť vyplniť sčítací formulár jeho zákonný zástupca. Obyvateľ má možnosť sčítať sa sám alebo využiť služby asistovaného sčítania

Vedeli ste, že...

- SODB je najrozsiahlejším a najnáročnejším štatistickým zisťovaním na Slovensku s viac ako **100-ročnou tradíciou**. Koná sa **každých 10 rokov**.

- Štatistický úrad SR začal s koncepciou prípravou SODB 2021 v decembri 2014 zriadením Pracovnej skupiny na prípravu SODB 2021.

- Do verejnej súťaže na vytvorenie loga SODB 2021 sa v

období od júna do augusta 2019 zapojilo celkovo **75 návrhov**, podmienky súťaže splnilo **63 návrhov**.

- Zákon č. 223/2019 o sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 schválila Národná rada SR **18. júna 2019**.
- SODB 2021 využíva údaje z **10** existujúcich administratívnych zdrojov údajov a registrov.
- SODB 2021 je **prvým** integrovaným sčítaním a prvým plne **elektronickým** sčítaním v SR.
- Sčítací formulár na sčítanie **domov a bytov** obsahuje **18 otázok**

Sčítanie domov a bytov a obyvateľov

Podľa § 7 ods. 2 zákona č. 223/2019 Z. z. o sčítaní obyvateľov, domov a bytov a o zmene a doplnení niektorých zákonov **sú povinnými osobami pre sčítanie domov a bytov prostredníctvom sčítacieho formulára výlučne obec a osoba vykonávajúca správu bytového domu**.

Podľa § 9 zákona č. 223/2019 Z. z. **obec vykoná sčítanie domov a bytov vyplnením sčítacieho formulára na sčítanie domov a bytov** v rozsahu a podľa metodických vysvetliviek, ktoré sú obsahom sčítacieho formulára na sčítanie domov a bytov, počas doby sčítania domov a bytov úplne, správne a pravdivo podľa stavu k rozhodujúcemu okamihu sčítania. **Na splnenie tejto povinnosti použije obec údaje o dome a byte, ktoré jej boli poskytnuté alebo ktorými disponuje na účel plnenia iných činností obce a údaje získané od osoby vykonávajúcej správu bytového domu**, ktorá je povinná poskytnúť údaje o domoch a bytoch špecifikované v žiadosti obce do 60 dní od doručenia tejto žiadosti.

Podľa § 27 ods. 1 zákona č. 223/2019 Z. z. obec na svojom území zabezpečuje prenesený výkon štátnej správy pri príprave, priebehu a vykonaní sčítania a podľa § 27 ods. 2 písm. d) zákona č. 223/2019 Z. z. **obec počas prípravy, priebehu a vykonania sčítania realizuje a zodpovedá za sčítanie domov a bytov na území obce**.

Podľa článku 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky **štátne orgány môžu konať** iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa článku 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky **každý môže konať**, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

Zákon č. 223/2019 Z. z. ustanovil nový koncept sčítania, založený na zvýšení kvality údajov o charakteristikách uvedených

v prílohe tohto zákona a znížení záťaže obyvateľov. Vyššia kvalita údajov sa dosahuje získavaním údajov z administratívnych zdrojov údajov vedených a spravovaných orgánmi verejnej moci. Predvyplnenie údajmi zo sčítania z roku 2011 je pomôckou pre zníženie prácnosti ručného typovania údajov, ale údaje majú byť skontrolované. Naznačená prax niektorých obcí môže objektívne ohroziť kvalitu údajov získaných sčítaním a zťažuje obyvateľa nezákonnou povinnosťou.

Záver: Obec môže požiadať obyvateľa o spoluprácu na účel sčítania domov a bytov, ak obec niektoré jednotlivé údaje o dome alebo byte nevie dohľadať (napr. veľmi staré domy). Obyvateľ však nie je povinný obcou požadovaný údaj/údaje poskytnúť. Teda nie je povinný vyplniť žiadne formuláre o dome alebo byte, a to ani podľa § 3 ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, ktorý ustanovuje povinnosti obyvateľa obce. Na základe vyššie citovaných ustanovení Ústavy Slovenskej republiky a zákona č. 223/2019 Z. z. upozorňujeme obce, že nesmú prenášať svoju zákonnú povinnosť na svojich obyvateľov a tým porušovať alebo obchádzať zákon č. 223/2019 Z. z.

V opačnom prípade sa dopúšťajú správneho deliktu podľa § 29 ods. 1 písm. i) zákona č. 223/2019 Z. z., ktorým je porušenie povinnosti podľa § 27 ods. 2 písm. d) zákona č. 223/2019 Z. z. Podľa § 30 ods. 2 písm. f) zákona č. 223/2019 Z. z. je úrad oprávnený za tento správny delikt uložiť obci pokutu od 250 eur do 20 000 eur.

Výsledkom bude databáza sčítaných domov a bytov s aktuálnymi údajmi o bytoch a domoch, ktoré po ďalšom spracovaní vytvoria základnú bázu údajov o domoch a základnú bázu údajov o bytoch, priamo integrované na údaje o obyvateľoch a domácnostiach.

Vážení občania,

v týchto dňoch Vám poverený zamestnanec obce p. Zuzana Kolesárová doručí do Vašich poštových schránok formulár pre sčítanie domov a bytov. Vami vyplnený formulár je potrebné odovzdať sčítaciemu komisárovi Zuzane Kolesárovej alebo ho môžete vhodiť do zapečatenej urny pre sčítanie domov a bytov, ktorá sa nachádza pri hlavných dverách na chodbe obecného úradu alebo do hnedej poštovej schránky, ktorá je pre vchode na obecný úrad. Ďakujeme Vám za spoluprácu

Zdroj: www.scitanie.sk

Mini klubík

V januári tohto roku skrsla dvom mamičkám myšlienka o priestore pre stretávanie sa malých detičiek, ktoré ešte nenavštevujú škôlku, či školu. A z myšlienky sa postupne začala stávať realita. Využili sme menšiu izbu evanjelického zborového domu v Nových Sadoch. A z priestoru na občasnú rokovania sa stala detská izba, divadlo i jedáleň v jednom. Tešíme sa záujmu všetkých rodičov, ktorý neváhajú každý pondelok ráno vystrojiť svoje ratolesti a stráviť voľný čas v spoločnosti. Ponúkame krásny program naplnený piesňami, divadielkom, tvorivými aktivitami. Momentálne sa venujeme téme Pán Boh stvoril,... oči...uši...ústa...a pod. Je to pre nás čas, kedy sa môžu deti za-

čať socializovať, učiť sa žiť a tráviť chvíľu s deťmi v približnom veku, nájsť si prvých kamarátov, a v neposlednom rade počúvať o Pánu Bohu vo vlastnej reči a spôsobe im zrozumiteľnom. Mamičky si vymieňajú informácie, nové trendy, vzájomne sa zbližujú a verím tomu, že aj nájdú nové priateľky. Naše dvere sú otvorené pre všetky detičky 0-3 roky, bez rozdielu vierovyznania, pre všetkých ktorí majú chuť prísť. A keď už nemôžu mamičky, tak pošlite otcov, dedkov, babky – zabavia sa spoločne s nami. Príďte medzi nás

Mgr. Jana Jušíková

ČAROVANIE S VAREŠKOU

Levandulový sirup



Potrebuje:

500 g levandulových kvetov bez stonky, 4 citróny, 2,5 l prevarenej vychladnutej vody, 1,5 kg kryštálového cukru (môžeme použiť aj trstinový)

Postup:

Levandulové kvety zalejeme šťavou zo 4 citrónov a prevarenou vychladnutou vodou. Zakryjeme a odložíme na 24 hodín do chladničky. Vylúhovanú zmes scedíme cez husté sitko alebo cez gázu do hrnca. Prisypeme cukor a

na miernom ohni zohrievame kým sa nerozpustí všetok cukor. Povaríme asi 5 minút do zhutnutia a ešte horúci sirup nalejeme do vysterilizovaných fliaš a zatvoríme. Necháme vychladnúť a skladujeme v chlade v špajzi alebo v chladničke.

Mätový sirup

Potrebuje:

40 vetvičiek mäty, 40 g kyseliny citrónovej, 1 kg kryštálového cukru, 2,5 l prevarenej vychladnutej vody

Postup:

Vo vode rozpustíme kyselinu citrónovú. Umyté vetvičky mäty zalejeme zmesou vody a kyseliny citrónovej a zakryjeme. Necháme lúhovať 24 hodín. Po 24 hodinách precedíme cez sitko alebo gázu, pridáme cukor a zohrievame kým sa cukor nerozpustí, potom môžeme ešte 5 minút povariť, aby sirup trochu zhustol. Ešte horúci sirup nalejeme do fliaš. Skladujeme v chlade.

Levandulová limonáda (na 4 litre)

Potrebuje:

4 - 5 hrstí sušenej levandule, 100 g cukru alebo medu, šťava z 5 - 6 citrónov, ľad, 4 litre vody

Postup:

Levandulu zalejeme horúcou vodou (asi pol litra). Necháme lúhovať 45 minút. Ešte teplé osladíme cukrom alebo medom. Poriadne premiešame, môžeme použiť mixér s metličkami. Precedíme a pridáme šťavu z citrónov. Dolejeme zvyšnú vodu (vychladenú). Podávame v pohári s ľadom a plátkom citróna na dozdobenie.

Lahodná čerešňová limonáda

Potrebuje:

350 g odkôstkovaných čerešní, 3/4 pohára citrónovej šťavy, 2/3 pohára cukru, 4 poháre perlivej minerálky

Postup:

Odkôstkované čerešne vložíme do mixéra a rozmixujeme dohľadka na šťavu. Čerešňovú šťavu precedíme do džbánu cez sitko. Prilejeme citrónovú šťavu a pridáme cukor. Rozmiešame dohľadka. Džbán vložíme do chladničky a necháme poriadne vychladnúť. Do pohára, v ktorom budeme limonádu servírovať najskôr nalejeme pripravený čerešňový sirup, vložíme pár kociek ľadu a zalejeme minerálnou vodou. Ozdobíme čerstvými čerešňami a mäťou



Čučoriedková limonáda

Potrebuje:

1/2 pohára krupicového cukru, 1 pohár čučoriedok, 3/4 pohára šťavy z citrónov,

Postup:

Do stredne veľkého hrnca nalejeme 1 pohár vody a spolu s krupicovým cukrom za stáleho miešania privedieme vodu do varu. Miešajme kým sa cukor rozpustí. Pridáme umyté čučoriedky a privedieme opäť do varu. Znížime teplotu a necháme čučoriedky dusiť pokiaľ nezmäknú tak, aby sa dali jednoducho rozmačkať. Trvá to približne 3 - 4 minúty. Pripravený sirup scedíme cez jemné sito a necháme vychladnúť. Vo veľkom džbáne zmiešame pripravený čučoriedkový sirup spolu s citrónovou šťavou a 5 pohármi vody. Uložíme zchladieť do chladničky. Podávame s ľadom a čerstvými čučoriedkami.



Pripravila: Dominika Bálašová

Zdroj: Internet

Pomôcť ľuďom sa dá aj malým zrnkom kávy

„Daj ľuďom rybu a nasýtiš ich na deň. Nauč ich rybáriť a nasýtiš ich na celý život“.

Novootvorenej reštaurácii v Nových Sadoch sa minulý rok naskytla príležitosť spolupráce so spoločnosťou Sunday Beans, s.r.o. Príbeh Sunday Beans začal v roku 2013, kedy sa manželka Luboš a Markéta Fronková, Martin a Lucka Hubeňáková a dvaja katolícky kňazi (Milan Polák – pôsobiaci na Slovensku, zoborský kňaz a John Sunday – pochádzajúci z Ugandy), rozhodli začať spoločnú cestu spolupráce, cieľenú k pomoci ľuďom. Títo ľudia nás inšpirovali myšlienkou, ako sa dá aj zrnkom kávy zmeniť svet mnohých ľudí.

Začalo to, keď sa Luboš zúčastnil ako dobrovoľník misijnej cesty do Ugandy. Na pár týždňov sa stalo toto miesto jeho domovom a bol súčasťou celého semináru, kde sa zrodil tento príbeh. Kiyebe je malá ugandská dedinka na juhozápade, ležiaca vysoko v horách blízko mesta Kabale. Podmienky na pestovanie kávy sú v tejto oblasti viac než výborné. Ľudia v Ugande žijú v



podmienkach, ktoré sú pre nás Európanov nepredstaviteľné. Nemajú elektrinu, vodu, lieky, konzumujú len naozaj skromné jedlo. Prakticky všade musia chodiť len pešo. Vzdelanie či platenú prácu väčšinou nemajú, zarábajú si a živia sa len tým, čo sa im podarí vypestovať

na malých poliach. Samotný John Sunday sa ocitol kvôli vzdelaniu v situácii, kedy ak chcel študovať ďalej na strednej škole, musel prejsť kilometre pešo a dokonca s podmienkou, že ak bude on študovať ďalej, jeho súrodenci tak už nárok na vzdelanie strácajú. Preto vznikla myšlienka spolupráce medzi ľuďmi, ktorí sa rozhodli podporiť obyvateľov dedinky v Ugande a pomôcť im s vybudovaním plantáže na pestovanie kávy. Týmto pestovaním a výťažkom z predaja, si tak ľudia v Ugande môžu zlepšiť svoju životnú úroveň.

Zo slov sa stali činy, a tak začali posilať peniaze na rôzne menšie projekty, na podporu života ľudí z Ugandy. Z mnohých stretnutí, ktoré prebehli vzniklo jedno veľké





priateľstvo a súdržnosť, ktoré trvá až do dnes a dokonca prináša úrodu. Spoločnosť predáva svoje „know – how“ o správnom hospodárení a kvalitnom vzdelávaní ľuďom z Ugandy, čím im pomáha byť sebastačnejší. Ako sa vracia: „Daj ľuďom rybu a nasýtiš ich na deň. Nauč ich rybáriť a nasýtiš ich na celý život“.

Názov reštaurácie „Stiano Cafe“ nevznikol len tak. Aj práve slovíčko „cafe“ má v názve veľký význam a to práve v súvislosti s kávou z plantáží z Ugandy. Kúpou kávy SUNDAY BEANS môžete aj vy spolu s nami písať tento príbeh. Príbeh neobyčajného ľudského priateľstva a súdržnosti, za ktorý vám ľudia v Afrike budú vďační.

Ďalšou myšlienkou, ktorá inšpirovala vznik reštaurácie Stiano Cafe, bolo vytvoriť v obci Nové Sady miesto pre ľudí, ktorí hľadajú relax. Miesto, kde sa môžu stretávať so svojimi blízkymi, tráviť spolu príjemné chvíle, kde si môžu oddýchnuť a pritom sa cítiť ako doma. Miesto, kde sa môžu výborne a hlavne zdravo najesť, zabaviť a porozprávať pri pohári vína či šálke vynikajúcej kávy. Aj to je jeden z dôvodov prečo vznikla reštaurácia Stiano Cafe. Na našich zákazníkoch nám záleží. Snažíme sa im ponúkať jedlá z čerstvých a kvalitných surovín. Nezabúdame ani na tých, ktorí si u nás nemôžu dopriať všetky jedlá a práve preto pre nich pripravujeme aj bezlepkové varianty. Taktiež sa okrem iného snažíme myslieť ekologicky a chrániť životné prostredie. To všetko robíme hlavne s cieľom vytvoriť pre Vás príjemnú atmosféru s poskytnutím kvalitných služieb a jedál. Kávičku, dezert či výborný obed si u nás môžete dopriať každý deň od 11:00 hod. Budeme veľmi radi, ak prijmete naše pozvanie a veríme, že sa u nás budete cítiť ako doma.

Teší sa na Vás kolektív reštaurácie Stiano Cafe



Bylinky

Vôňa a chuť čerstvého korenia je jedinečná, preto stále viac ľudí prepadá pestovaniu bylín, a to aj v prípade, že nemajú záhradu. Kto raz skúsil doma vypestovanú majoránku, nedá dobrovoľne prednosť sušenému koreniu z obchodu. Mätový čaj z práve odtrhnutých lístkov je úplne iným zážitkom ako čaj z vrecúška. Bylinkové recepty nemusíte mať spojené len s víkendovou návštevou chalupy.

ZAČÍNAME PESTOVAŤ BYLINKY

Ako prvé je potrebné sa rozhodnúť, po akej ceste pestovania sa vydáte. Od semienka, od sadeničky alebo začnete s predpestovanými vyrastenými rastlinkami? Voľba je na vás. Pokiaľ sa rozhodnete trpezlivo sledovať spočiatku nenápadné, ale o to zásadnejšie prvé krôčiky vašich bylín, potom si nejakú dobu počkáte, než si okoreníte jedlo. V prípade sadeníc, ktoré si doma presadíte do truhličiek alebo kvetnáčov, či urastených rastlín, budete mať na varenie už všetko pripravené.



PESTOVANIE BYLÍN Z SADENÍČKY

Pokiaľ chcete mať bylinky rovno po ruke, kúpte si bylinky predpestované. Dajte si záležať, odkiaľ výpestky bylín kupujete. Môžete vedieť, aké podmienky rastlina doma potrebuje, ako sa o ňu starať a tak ďalej, ale nebude vám to nič platné vo chvíli, keď bylinku kvôli nekvalitnému pestovateľskému sub-



strátu, v ktorom vyrástla, napadne plesň, sotva si ju prinesiete domov. Vyhnite sa preto bylinkám zo supermarketu, tie sú určené pre priamu spotrebu. Radšej navštívte záhradkárstvo alebo špecializované obchody. Ak sa predsa len rozhodnete zachrániť trebárs supermarketovú bazalku, je potrebné ju ihneď presadiť a opatrne aklimatizovať.

KTORÉ BYLINKY SA SPOLU ZNESÚ V JEDNOM KVETNÁČI

Nemusíte každú bylinku sadiť zvlášť. Ak ich správne nakombinujete, nebudú si škodiť, naopak - môžu si dokonca prospievať. Na skupinové vsádzania je najvhodnejšia truhlička, využiť môžete aj kaskádový hrniec.

1. Spoločne môžete do jednej nádoby zasadiť šalviu, petržlenovú vňať, pažítku, pamajorán a materinu dúšku.

2. Do ďalšieho truhlíka môžete dať aníz, kôpor, koriander a fenikel.

3. Môžete skúsiť nakombinovať rôzne druhy bazalky.

! Pozor si dajte na mäta alebo tymian, tie sú priestorovo náročnejšie a mohli by utláčať ostatné rastliny.

Na obrázkoch vidíte ako môžu takéto bylinkové záhradky vďaka mať veľa možností.



AKO SPRÁVNE SUŠIŤ BYLINKY

Listy, kvety a kvety liečivých bylín je najlepšie sušiť voľne na vzduchu (nie na slnku a umelým teplom). Na sušenie bylín



VÝROBA NÁDOB NA BYLINKY

A tu opäť môžete využiť svoju tvorivosť a fantáziu.

Môj typ:

Prázdne nádoby z kávy či už ide o poháre alebo plechovky. Vyzdobte a vymalujte za pomoci servítkovou technikou.

Tak nech vám to vonia ☺.

Spracovala: PaedDr. Eva Nováková



sa ideálne hodí pôda či podkrovná miestnosť, kde je zabezpečené dostatočné prirodzené prúdenie vzduchu a pomerne stála (a nízka) vlhkosť vzduchu.

Ak nemáme k dispozícii pôdu, môžeme využiť voľnú izbu či iné neobývané miestnosti (cez prázdny opustené detské izby). Umelým teplom sušíme iba korene, ak sú zbierané aj časti rastliny (sušička, veľmi vlažná otvorená rúra alebo chladnička).

SKLADOVANIE BYLINIEK

1. Ak vysušené bylinky neuskladníte správne, rýchlo strácajú svoju chuť, farbu a arómu. Ideálne je vysypať ich do tmavej sklenenej nádoby so závitovým uzáverom. Nezabudnite ju označiť.

2. Zmrazovanie čerstvých bylín je vhodné pri jemných lístkoch bazalky, kôpru, fenikla, trezalky a mäty. Celé výhonky potrhajte a dajte do mikroténového vrečka. Zabalené v malých porciách vložte do mrazničky. Bylinky, ale nikdy opakovanne nezmrzajte a nezmrazujte, inak stratia arómu a chuť.

3. Čerstvé bylinky si namiešajte podľa vlastného uváženia. Zmiešajte ich so soľou v pomere päť dielov bylín a jeden diel soli. Zmes uchovávajte v chlade, v pevne zavretej tmavej nádobe.



Ordinačné hodiny v Detskom zdravotnom stredisku počas letných prázdnin 2020

od 06.07.2020 do 17.07.2020 sa ordinuje v DZS Čakajovce nasledovne:

od 03.08.2020 do 14. 08.2020 sa ordinuje v DZS Čakajovce nasledovne:

P: 10.00 - 12.00

U: 10.00 - 12.00

S: 10.00 - 12.00

Š: 10.00 - 12.00

P: 10.00 - 12.00

od 20. 07. 2020 do 31. 07. 2020 sa ordinuje v DZS nasledovne:

od 17. 08. 2020 do 28. 08. 2020 sa ordinuje v DZS nasledovne:

P: 7.00 - 9.00 Nové Sady

U: 7.00 - 9.00 Čakajovce

S: 7.00 - 9.00 Nové Sady

Š: 7.00 - 9.00 Čakajovce

P: 7.00 - 9.00 Nové Sady

10.00 - 12.00 Výčapy - Opatovce

10.00 - 12.00 Výčapy - Opatovce

10.00 - 12.00 Výčapy - Opatovce

10.00 - 12.00 Výčapy - Opatovce

10.00 - 12.00 Výčapy - Opatovce

Tel.č.: DZS Čakajovce 037/7793167

DZS Nové Sady 037/7793167

DZS Výčapy-Opatovce 037/7795048



Tomáško



Tamarka



Marko



Monika



Riško



Emka



Adamko



Jakubko



Janka



Klaudia

Materská škola Čab

2019 - 2020